Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

«Організація роботи групи продовженого дня»

Автор: Іванович Світлана Леонідівна

Департамент освіти Вінницької міської ради

Методичний кабінет Департаменту освіти Вінницької міської ради

заклад «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа

I–II ступенів-ліцей №7 Вінницької міської ради»

Навчально – методичний посібник

НА ДОПОМОГУ ВИХОВАТЕЛЮ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ

« Організація роботи групи продовженого дня»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ ВИХОВАТЕЛЯ

Номінація – «Навчально-методичний посібник»

Автор: Іванович Світлана Леонідівна

учитель початкових класів,

учитель вищої категорії,

вчитель-методист

закладу «НВК: І-ІІ ступенів-ліцей №7 ВМР»

моб.тел. (096) 396 23 44

Вінниця-2015

Автор: Іванович Світлана Леонідівна.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

«Організація роботи групи продовженого дня»

Навчально – методичний посібник вихователя ГПД

м. Вінниця, 2015 р.

Цей навчально – методичний посібник для учителів початкових класів і вихователів ГПД. Підготовлений відповідно до діючої програми.

До уваги вихователів ГПД пропонуються методичні рекомендації щодо організації та проведення прогулянок на свіжому повітрі, спортивних та клубних годин, самопідготовки, ігрової діяльності учнів, годин дозвілля, гурткової роботи, організації харчування, рухливих ігор. Наводяться приклади розробок самопідготовки, гурткової роботи, годин дозвілля, годин спілкування, рухливі ігри, загадки, вірші.

Вихователі групи продовженого дня, використовуючи даний посібник, зможуть урізноманітнити організовану діяльність дітей, врахувавши індивідуальні та вікові особливості учнів.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Зміст

I. ВСТУП 2

II. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ 4

III. САМОПІДГОТОВКА

1. Математика (3 клас) 11

2. Українська мова (3 клас) 14

3. Математика (4 клас) 17

4. Українська мова (4 клас) 21

IV. РУХЛИВІ ІГРИ 23

V. ДИДАКТИЧНІ ІГРИ 25

VI. ГУРТКОВА РОБОТА. Гурток «Умілі ручки»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

1. Аплікація з паперу (овочі, фрукти) 31

2. Робота з пластиліном (ліплення тварин) 36

VII. ГУРТКОВА РОБОТА. Гурток «Чарівний пензлик»

1. Якого кольру зима? (фарби) 38

VIII. КЛУБНІ ГОДИНИ (години спілкування)

1. Дарунки щедрої землі 44

2. Подорож до лісу 51

IX. ДОДАТКИ 58
X. ЛІТЕРАТУРА 69

I ВСТУП

Життя впевнено доводить, що гарне самопочуття дитини в групі продовженого дня (ГПД), бажання відвідувати її безпосередньо залежить від змісту й форм життєдіяльності в позаурочний час, характеру спілкування й відносин, які складаються в їх процесі.

Виховний простір ГПД - це, по-перше, саме середовище, в якому опиняються молодші школярі після уроків, по-друге, це спеціально організований спосіб життя дітей у даному середовищі: їхня діяльність, відносини, події, які з ними відбуваються.

Головне завдання педагога - це створення атмосфери взаєморозуміння, взаємовиручки, поваги і любові, що є основою комфорту, затишку, спокою, самореалізації особистості кожної дитини.

Група продовженого дня є однією із форм виховання дітей і допомагає організувати найсприятливіші умови для їхнього відпочинку, навчання і виховання, поєднання навчально-виховної роботи на уроках і в позаурочний час. Вона забезпечує, враховуючи вікові особливості, їхній розумовий, моральний, естетичний, фізичний, духовний розвиток, створює умови для організації продуктивної праці, відкриває можливості всебічного виявлення і розвитку індивідуальних, здібностей, запитів та інтересів дітей.

Успішна робота продовженого дня залежить не тільки від того, наскільки цілеспрямовано спланована робота й наскільки правильно організований у ній режим. Від раціонального, з точки зору педагогічної і гігієнічної побудови, режиму залежить підвищення успішності, збереження достатньої працездатності і попередження втомлюваності учнів. Дотримання упродовж

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/
тривалого часу правильного режиму сприяє зміцненню здоров'я, створює життєрадісний настрій і підвищує працездатність школярів. Неухильне дотримання режиму виховує в учнів такі цінні якості як дисциплінованість, акуратність, організованість.
Процессуу чергування в режимі дня праці і відпочинку в свою чергу сприяє збереженню в дітей найвищої працездатності.

Спеціальність вихователя продовженого дня складна, різноманітна за своїми вимогам до його особи і має специфічні педагогічні функції. Група продовженого дня - об'єднання учнів під керівництвом педагога-вихователя, організуючого з ними щодня заняття в позаурочний час відповідно до встановленого режимом роботи відповіднодо статуту таплану роботи закладу. Виконання загальних виховних та освітніх програм - головна мета роботи групи продовженого дня.

У плані роботи на тиждень чітко повинні бути прописані основні режимні моменти та заходи,мета і завдання їх організації на кожен день.Основними напрямами планування є: збереження здоров'я та формування здорового способу життя; забезпечення вихованості учнів. Педагог-вихователь планує і організовує життєдіяльність учнів (вихованців, дітей) і здійснює їх виховання. Використовує різноманітні прийоми, методи і засоби навчання. Разом з медичними працівниками забезпечує збереження і зміцнення здоров'я вихованців, проводить заходи, які б їх психофізичному розвитку, відповідає за їхнє життя і здоров'я. Організовує виконання режиму дня, виконання ними домашніх завдань, надає їм допомогу у навчанні, організації дозвілля та в отриманні додаткової освіти, залучаючи їх до художньої та науково-технічної творчості, гурткової роботи та до інших занять за інтересами. Організує з урахуванням віку вихованців роботу з самообслуговування, дотримання ними вимог з охорони праці, техніки безпеки, участь у суспільно-корисній праці.

Основна мета посібника розкрити організацію роботи вихователя групи продовженого дня. До уваги вихователів ГПД пропонуються методичні рекомендації щодо організації та проведення прогулянок на свіжому повітрі, спортивних та клубних годин, самопідготовки, ігрової діяльності учнів, годин дозвілля, гурткової роботи, організації харчування, рухливих ігор. Наводяться приклади розробок самопідготовки, гурткової роботи, годин дозвілля, годин спілкування, рухливі ігри, загадки, вірші.

Вихователі групи продовженого дня, використовуючи даний посібник, зможуть урізноманітнити організовану діяльність дітей, врахувавши індивідуальні та вікові особливості учнів.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ

Режим дня в групі повинен відповідати психолого-педагогічним, гігієнічним і віковим особливостям учнів і сприяти перетворенню в єдиний гармонійний процес, навчально-виховну роботу, відпочинок і трудову діяльність школярів.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

При плануванні режиму роботи групи продовженого дня необхідно врахувати такі вимоги:
- відповідність режиму віковим особливостям школярів;
- педагогічне забезпечення чергування режимних моментів;
- раціональний розподіл часу на навчання, харчування, відпочинок, позакласні і позашкільні заходи, в тому числі максимальне перебування дітей на свіжому повітрі;
- чітку організацію роботи дитячого процессуу, єдність вимог до дітей і контроль за їх діяльністю.

Орієнтуючись на рекомендовані режими і беручи до уваги місцеві умови (черговість проведення годин дозвілля і прогулянок на території школи, час роботи загально-шкільних гуртків і секцій), вихователь розробляє режим конкретної групи продовженого дня, враховуючи пропозиції вчителів, побажання батьків.

Режим роботи групи продовженого дня повинен передбачати:

Прогулянка на свіжому повітрі після уроків не менш як 30 хвилин.
Обід – 30 хв.
Прогулянки, ігри, суспільне корисна праця – 1,5-2 год.
Полуденок – 10 хв.
Самопідготовка – для учнів другого класу – 45 хвилин, третього класу – 1 година 10 хвилин, четвертого класу – 1 година 30 звилин.
Робота в гуртках, заняття за інтересами – 1-1,5 год.

Виховні години, спортивно-оздоровчі заняття для учнів першого класу тривалістю не менш як 35 хвилин, другого - четвертого класів - 40 хвилин.

Робочий день групи продовженого дня

1 клас

№	Час	Вид роботи
1.	12.40-13.00	Зустріч дітей. Організація групи
2.	13.00-13.40	Обід/Прогулянка
3.	13.40-14.40	Прогулянка на свіжому повітрі

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

4.	14.40-15.00	Дидактичні ігри
5.	15.00-16.30	Гурткова робота («Оригамі». «Чарівний пензлик», «Умілі ручки»)
6.	16.30-17.00	Рухливі ігри на свіжому повітрі
7.	10.00-17.30	Клубна година. (Година спілкування)
8.	17.30-18.00	Ігри в приміщенні. Настільні ігри за вибором дітей (лото, пазли, шахи, ігри з фішками, конструктори)
9.	18.00-18.30	Вихід додому. Спілкування з батьками

Режим дня є законом життя і діяльності всього педагогічного та учнівського колективів школи. Психолого-педагогічне значення режиму полягає в тому, що він забезпечує чітку організацію життя і діяльності педагогів і учнів, виробляє в них відповідний стереотип, сприяє піднесенню якості всієї навчально-виховної роботи.

Дбаючи про виконання режиму, слід пам'ятати, що зайва регламентація діяльності вихованців стримує їх ініціативу й самодіяльність. Діти повинні мати час побути на самоті або в невеликому колі друзів.

Правила внутрішнього розпорядку складають на основі загально-педагогічних вимов до організації і проведення навчально-виховної роботи, місцевих умов і можливостей.

Прийом дітей. Вихователь починає кожен день з перегляду класного журналу, що дозволяє йому познайомитися з навчальними успіхами дітей. В особистій бесіді з вчителями він дізнається про поведінку, успішності, про самопочуття, настрій учнів, про виконання ними різних доручень і обов'язків. На основі отриманої інформації він робить для себе висновки, як побудувати свою роботу в цей день. Іноді йому доводиться вносити деякі зміни в план роботи.

Організація харчування. Організація харчування вимагає від вихователя своєчасно направити в їдальню чергових, щоб вони накрили столи. Під час обіду вихователь стежить за: апетитом і самопочуттям дітей; дотриманням санітарно-гігієнічних норм і норм харчування; культурою поведінки за столом; культурою прийому їжі; поставою вихованців. Після обіду кожен вихованець відносить за собою посуд, чергові витирають столи; не рекомендується переходити до активної діяльності 15-20 хвилин, щоб не порушувалося травлення.

Організація активного відпочинку на свіжому повітрі. Перед прогулянкою вихователь повинен перевірити ділянку для запобігання дитячого травматизму і прийняти протівотерроріcтіческіе заходи (при виявленні

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/
сторонніх предметів поставити до відома адміністрацію школи). У залежності від погодних умов вихователю необхідно простежити за одяганням дітей.
Правила одягання:
1. Одягатися потрібно знизу вгору, тобто спочатку вдягають теплі штани, кофти, потім верхній одяг і взуття.
2. Всі гудзики мають бути застебнуті правильно, шнурки зав'язані акуратно.
3. Вихователь перевіряє, як одягнені діти (можна проводити цю процедуру в ігровій формі, наприклад, оголосивши конкурс на швидкість і акуратність).
Виходячи з цілей і завдань, необхідно проінструктувати дітей про поведінку під час прогулянки, про правила безпеки з метою запобігання травматизму. Інструктаж повинен бути коротким, чітким, доступним дітям. Під час перебування на повітрі вихователь проводить роботу відповідно до плану, стежить за самопочуттям і настроєм дітей. Після закінчення прогулянки вихователь підводить підсумки, забезпечує порядок повернення до школи, організовує роздягання і стежить за тим, щоб діти привели в порядок взуття та одяг. По суті, всі обов'язки вихователя до початку самопідготовки зосереджені на вирішенні однієї задачі: як краще з допомогою активного відпочинку і з виховної користю для дітей підготувати їх до самостійної навчальної роботи під час самопідготовки.
Самопідготовка. Найскладнішим напрямом діяльності вихователя є організація самопідготовки. Самопідготовка - щоденне навчальне заняття учнів у групі продовженого дня, що передбачає виконання завдань вчителів. Успіх самопідготовки в значній мірі залежить від проведеного на уроці закріплення, тому вихователю необхідно дізнатися у вчителя, як засвоїли матеріал вихованці, - це полегшить його роботу. Вихователь організовує роботу дітей під час самопідготовки, стежить за дисципліною, виховує звичку самостійно вчитися, бере під свою опіку школярів, які відстають у навчанні. Вихователь не вчитель, він не веде пояснень предмета, не інструктує, як потрібно виконувати завдання, він лише допомагає учням виконувати завдання вчителя.

У групі продовженого дня рекомендується встановлювати такий порядок виконання завдань: починати з самого складного завдання; чергувати види діяльності; закінчувати більш легкими завданнями.Примірний порядок виконання завдання:(1.Математика2.Читання 3.Письмо 4. Природознавство).
При організації самопідготовки кожному учневі необхідно виконати наступні умови: намітити план дій; порядок виконання робіт; послідовність виконання операцій; розподілити власні сили та час. Для виконання домашніх завдань необхідно підготувати робоче місце заздалегідь. Учні початкової школи часто мимоволі відволікаються від виконання завдань з причини невміння організувати свою діяльність. Тому перед початком занять вихователь повинен перевірити готовність учнів до роботи. При організації самопідготовки зазвичай проявляються складнощі з плануванням особистої роботи тих учнів, яким потрібна кваліфікована допомога вихователя. Вихователю необхідно відразу підготуватися до роботи з такими учнями, не

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/
відволікаючи від роботи інших. Під час самопідготовки необхідно робити перерву через 20-30 хвилин для активного відпочинку. Інакше стомлюваність дитини настане дуже швидко. На всю самопідготовку необхідно витрачати не більше 1 години.

Ігрова діяльність. Після закінчення самопідготовки необхідно організувати ігрову діяльність. При роботі в класі-групі рекомендується широко використовувати іграшки та ігри, знайомі дітям з дошкільного віку. Це допомагає зняти емоційне та психічне напруження. Гра завжди була невід'ємною частиною життя людини, використовувалася з метою виховання і розвитку підростаючого покоління. На відміну від роботи, яка має певну мету та спрямована на виконання якогось певного завдання шляхом пристосування до вимог безпосереднього оточення, гра внутрішньо складна, не залежить від заохочень ззовні і призводить зовнішній світ у відповідність з наявними у дитини уявленнями. Розглядаючи гру як загальну спонтанно виникає форму виховання, Д.Б. Ельконін підкреслював, що жоден інший вид людської діяльності не утворює навколо себе такого потужного "педагогічного поля". Унікальність гри полягає у тому, що це і є та діяльність, в процесі якої формується людська уява і без якого неможливо творчий розвиток особистості. Позбавити дитини ігрової практики - значить позбавити його головного джерела розвитку: імпульсів творчості, багатства відносин. Необхідні умови для успішної ігрової діяльності: природність; тепла турбота і прийняття; сенситивні розуміння (повний емоційний контакт). Організація ігрової діяльності планується на весь навчальний тиждень. При плануванні ігрової діяльності потрібно враховувати такі особливості: не дублювати діяльність першої половини дня (якщо на уроках була висока розумове навантаження, краще давати ігри на розвиток комунікативних навичок або сюжетно-рольові); гра не повинна бути підготовкою до клубної години (якщо гра носить розважальний характер, планується захід іншої спрямованості);
граючі, не повинні заважати тим, хто ще не закінчив підготовку уроків;
гра повинна відповідати віку, фізичному і психічному стану дитини;
використовувати можна тільки педагогічні ігри (психологічні тренінги може проводити тільки фахівець).

Клубна година (година спілкування). Перш ніж приступити до методичних рекомендацій з організації клубного години, хотілося б зупинитися на загальношкільних і групових розвагах. Клубна година - це захід, що проводиться у виховних цілях. Вихователь готує його заздалегідь, ставить за мету, завдання, визначає прийоми і методи виховного впливу.

Гурткова робота. Вихователь може самостійно організувати гурткову роботу в будь-якому напрямку. Гурткова робота так само повинна бути запланована, носити системний і систематичний характер. Кожна дитина може відвідувати не більше двох гуртків.

Година дозвілля. «Спортивна година»

Згідно з орієнтовним режимом дня, «спортивну годину» доцільно проводити після самопідготовки. Вона проводиться з метою відпочинку дітей

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

після розумової діяльності, загартування і зміцнення організму, фізичного їх розвитку, закріплення навичок поведінки у колективі. Особливістю цих занять є те, що вони проводяться у невимушеній обстановці, здебільшого у формі гри. Тривалість цих занять залежить від багатьох обставин: втоми, попереднього виду діяльності, активності учнів, погодних умов. При ознаках перевтоми необхідно перейти до легких вправ чи ігор або припинити їх виконання на деякий час. Оскільки перебування дітей на свіжому повітрі - важливий фактор загартування, зміцнення здоров'я, підвищення працездатності дітей, тому незалежно від пори року ці заняття слід проводити на свіжому повітрі. Лише в разі негоди (дощ, сильний мороз, завірюха) їх переносять у спортивний зал, актовий зал, коридори. При проведенні години дозвілля на відкритому повітрі широко використовуються м'ячі, кеглі, скакалки, обручі. У план кожного заняття, як правило, включають від 3 до 5 основних видів фізичних вправ з ходьби, бігу, стрибків, метання, лазіння, а також рухливі ігри чи естафети. Вправи мають бути нетривалими і чергуватися з короткочасним відпочинком. Інтенсивні фізичні вправи і рухливі ігри слід чергувати із спокійними.

«Спортивна година» не дублює урок фізкультури, але має певну структуру. Заняття починається з організації групи і пояснення його змісту та інструктажа з техніки безпеки. Після шикування в шеренгу, колону чи коло й усвідомлення завдань заняття діти роблять невеличкий пробіг у повільному темпі (можна чергувати з ходьбою), виконують загально-розвиваючі вправи і переходять до основних вправлянь - бігу, стрибків, метань, рухливих ігор, естафет тощо.

У режимі групи продовженого дня бажано організовувати змагання, фізкультурні свята, спортивні вечори. «Спортивна година» може бути дуже різноманітною, але обов'язково доступною віковим особливостям і можливостям школярів. До доступних можна віднести наступні види рухів:

- ходьба звичайна і з різними рухами рук, ніг і тулуба, звичайна і швидка ходьба по периметру площадки і зі змінами напрямку руху, ходьба на носочках і п'ятках;
- біг повільний і швидкий, з виконанням завдань по сигналу, біг у чергуванні з ходьбою, біг з подоланням нескладних перешкод (перестрибування «канави», перебігання по гімнастичній лавочці та інші).

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

ІІІ. САМОПІДГОТОВКА

МАТЕМАТИКА (3 клас)

Мета: закріпити матеріал попереднього уроку; повторити матеріал, пов’язаний з табличними випадками множення та ділення; формувати вміння застосовувати вивчений матеріал під час розв’язування задач.

Хід самопідготовки

1. **Перевірка робочих місць (підручник, робочий зошит, щоденник, пенал з навчальним приладдям).**

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

2. Підготовка до виконання домашнього завдання.

- Яке домашнє завдання ви отримали на сьогодні?

(с. 61, №410, с.62, №415)

- Розгорніть, будь ласка, підручник на с. 61, розташуйте його вище на парті. Розгортаємо зошит.

„ Зошит свій я розгортаю

Навкоси його кладу.

Ручку я ось так тримаю!

Сяду рівно, не зігнусь

До роботи я візьмусь!”

Запишіть: „ Число, домашня робота”.

3. Виконання домашнього завдання.

3.1Виконання домашнього завдання розпочнемо із задачі № 410.

Читаємо умову та запитання задачі.

Хто запам’ятав і може повторити умову і запитання задачі?

Про що розповідається у задачі?

Які слова візьмемо для короткого запису?

(ПривезлиПродалиЗалишилося)

(Короткий запис поступово записується на дошці).

- Запишіть короткий запис задачі у зошити (3 хвилини).

Схилились голівки до праці мерщій.

Ти всі перешкоди здолати зумій.

Працюй наполегливо, швидко, старанно,

щоб кожна хвилина не втратилась марно!

3. Аналіз розв’язання задачі.

Що відомо в задачі?

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

(Скільки телевізорів привезли до магазину).

Що невідомо?

(1. Скільки телевізорів продали?

2. Скільки телевізорів залишилося продати?).

Чи можемо ми дізнатися скільки телевізорів залишилося продати? (Ні).

Чому?

Тому що ми не знаємо, скільки телевізорів продали.

Якою дією ми можемо дізнатись? (Дією множення).

Знаючи, скільки, скільки телевізорів продали, чи можемо ми дізнатися, скільки телевізорів залишилося продати? (Так).

Якою дією? (Віднімання).

Ми проаналізували розв'язання задачі.

Хто не зрозумів розв'язання? (Що саме?).

Записуємо розв'язання з поясненням та відповідь у робочі зошити. (7 хвилин).

ПЕРЕВІРКА З КОМЕНТУВАННЯМ.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

Усний рахунок.

Проведемо математичну гру „ Колові приклади"

7 • 3 + 9

4 • 7 – 14

9 : 3 + 4

14 : 2 • 7

49 – 8 • 5

30 – (19 + 7)

- Чим цікаві „колові приклади"?

(Початок виразу і кінцевий результат – це однакове число).

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

3.3 Обчислення виразів на порядок дій.

Перед тим, як перейти до письмового обчислення прикладів на с. 62, № 415, пригадаємо:

як називаються числа при додаванні?

як називаються числа при множенні?

як називаються числа при відніманні?

Прочитайте та назвіть порядок дій у І стовпчику другий вираз:

56 – 42 : 7

Прочитайте та назвіть порядок дій у ІІ стовпчику перший вираз:

20 + 9 • 5

Прочитайте та назвіть порядок дій у ІІІ стовпчику перший вираз:

(36 + 12) : 6

УСНИЙ РАХУНОК (цифрові блокноти)

Проведемо усний рахунок на повторення таблиці множення та ділення.

Ділене 42, дільник 7. Знайти частку.

Знайти добуток чисел 9 і 5.

12 зменшити у 6 разів.

3.4 Обчислення виразів на порядок дій

Запишіть вирази у два стовпчики по три вирази та обчисліть.(7 хвилин).

ПЕРЕВІРКА ЦИФРОВИМИ БЛОКНОТАМИ

(Учень читає вираз, всі інші показують відповідь на блокноті).

4.Підсумок.

Які труднощі були при виконанні домашнього завдання?

Рекомендую тим, хто помилився, повторити назви чисел при : (додаванні, відніманні, множенні).

На мою думку, сьогодні гарно попрацювали та каліграфічно записали домашнє завдання: Валерія, Арсен та Віолетта, а Дмитрикові та Павлику потрібно

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

попрацювати над каліграфією.

УКРАЇНСЬКА МОВА (3 клас)

Мета: закріпити матеріал попереднього уроку; повторити вміння розрізняти назви істот і назви неістот; формувати в учнів навички правопису власних і загальних іменників; розвивати зв’язне мовлення, вміння аналізувати.

Хід самопідготовки

Урок розпочався до праці мерщій!

Усі перешкоди здолати зумій

Працюй наполегливо, швидко, старанно,

Щоб кожна хвилинка не втратилась марно!

1. **Перевірка робочих місць (підручник, робочий зошит, щоденник, пенал з навчальним приладдям).**

2. **Підготовка до виконання домашнього завдання.**

- Яке домашнє завдання ви отримали на сьогодні?

(с. 16, вправа 30).

Розгорніть, будь ласка, підручник на с. 16, розташуйте його вище на парті. Розгортаємо зошит:

„ Зошит свій я відкриваю

Навкоси його кладу.

Ручку я ось так тримаю!

Сяду рівно, не зігнусь

До роботи я візьмусь!”

Запишіть: « Число. Домашня робота.»

Виконання домашнього завдання.

Сядьте, діти, всі рівненько,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Руки покладіть гарненько,

Голову вище підніміть,

свої плечі розведіть.

А прослухавши завдання,

Руку швидко підніміть.

Словникова робота (демонстрація малюнків).

Пригадайте написання словникових слів, назвіть орфограми.

(Телефон, ведмідь, черешня, очерет, лимон, директор, редиска).

До якої групи іменників належать словникові слова?

(До загальних іменників).

До яких загальних іменників можна дібрати власні назви?

(Ведмідь, директор).

Доберіть до них власні іменники.

З якої букви пишуться власні назви?

Фронтальне опитування.

Що називається іменником?

На які групи можна поділити іменники?

(Істоти і неістоти; власні та загальні назви).

Як пишуться власні назви?

На які питання відповідають істоти? (неістоти)?

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

Час настав для відпочинку проведемо фізкультхвилинку.

Узяла Лисичка скрипку,

Сіла з нотами під липку,

І тонесенький смичок

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Грає, грає гопачок.

Жовта Білочка спішить,

А за нею вслід біжить

Тупу-тупу сам Михайло,

Лісовий Ведмідь Топтайло.

Всі за лапи узялися,

Почалися танці в лісі.

А Лисичка грає, грає

Та у ноти заглядає.

І тонесенький смичок

Все виводить гопачок.

- Ну, що ж відпочили і дружно до праці приступили!

Усний розбір вправи 30.

Прочитайте завдання до вправи.

Спишіть речення.

У другому реченні підкресліть головні та другорядні члени речення.

Якими частинами мови виражені підмет та присудок?

Перевірка з коментуванням другого речення.

3. Підсумок.

4.1. **Гра « Істоти – неістоти».**

(Якщо називається істота – діти плескають у долоні).

(дерево, лікар, криниця, верблюд, джміль, щоденник, пенал, мураха, літак, президент).

Які труднощі були при виконанні домашнього завдання?

Рекомендую тим, хто помилявся, повторити правила.

На мою думку, сьогодні гарно попрацювали та каліграфічно записали вправу

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Олександра та Тарас. А Роману та Артуру потрібно ще попрацювати над каліграфією.

Ось і пролунав дзвінок.

Закінчився наш урок.

За роботу по заслузі

Щиро дякую вам, друзі.

МАТЕМАТИКА (4 клас)

Мета: закріпити матеріал попереднього уроку; повторити матеріал, пов’язаний з табличними випадками множення та ділення; формувати вміння застосовувати вивчений матеріал під час розв’язування задач.

Хід самопідготовки

Урок розпочався до праці мерщій!

Усі перешкоди здолати зумій

Працюй наполегливо, швидко, старанно,

Щоб кожна хвилинка не втратилась марно!

1.Перевірка робочих місць (підручник, робочий зошит, щоденник,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

пенал з навчальним приладдям).

2.**Підготовка до виконання домашнього завдання.**

Яке домашнє завдання ви отримали на сьогодні?

(с. 69, №7(б,в,г)

Відкрийте, будь ласка, підручник на с. 69, розташуйте його вище на парті. Розгортаємо зошити;

„ Зошит свій я розгортаю

Навкоси його кладу.

Ручку я ось так тримаю!

Сяду рівно, не зігнусь

До роботи я візьмусь!”

Запишіть: „ Число, домашня робота”.

3.Виконання домашнього завдання

Сядьте, діти, всі рівненько,

Руки покладіть гарненько,

Голову вище підніміть,

свої плечі розведіть.

А прослухавши завдання,

Руку швидко підніміть.

3.1. Виконання домашнього завдання розпочнемо із розв'язування рівнянь. (3 – І клас)

Розгляньте, будь ласка, перше рівняння: 320 : (в ·8 – 40) = 10; Давайте пригадаємо, як знайти невідомі компоненти:

як знайти невідомий дільник?

Як знайти невідомий множник?

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Як знайти невідоме ділене?

Як знайти невідоме зменшуване?

Як зайти невідомий доданок?

Учні розв’язують інші рівняння.

(с : 4 – 35) · 6 = 150;

90 · (х – 8) + 60 = 510.

Учні 3 класу самостійно розв’язують рівняння.

Схилились голівки до праці мерщій.

Ти всі перешкоди здолати зумій.

Працюй наполегливо, швидко, старанно,

щоб кожна хвилина не втратилась марно!

3. Аналіз розв’язання задачі. (4 – І клас)

Що відомо в задачі?

(Маса мавпи та бегемотика, маса бегемотика та борсука, маса всіх тварин).

Що невідомо?

(Масу кожної тварини.)

Маючи два даних, 307 кг і 295 кг, про що ми можемо дізнатися?

(Ми можемо знайти масу борсука.)

Якою дією? (Віднімання)

Назвіть дію. (307 – 295)

Як знайти масу мавпи?

(Потрібно від загальної маси відняти масу бегемотика і масу борсука.)

Назвіть дію. (307 - 262)

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Як знайти масу бегемотика?

(Потрібно від числа 295 відняти масу мавпи – 45 кг).

При перевірці задачі яке число повинні отримати? (307 кг)

Якою дією будемо виконувати перевірку?

(Дією додавання).

Перевірка: 45 + 250 + 12= 307

- Записуємо розв’язання з поясненням, перевірку та відповідь у робочі зошити. (10 хвилин).

ПЕРЕВІРКА З КОМЕНТУВАННЯМ.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

- Годі, дітки, працювати,

Час настав відпочивати.

Дружно ми заплющим очі

Та уявимо охоче,

Щр у лісі весь наш клас

І вятають сосни нас –

Простягають руки-віти.

Горнуться барвисті квіти.

Угорі пташки співають, Білки на гілках стрибають,

І мурашкам-трудівницям

Без роботи не сидиться.

А легенький вітерець

Шепче паузі: «Кінець».

Ну, що ж відпочили і дружно до праці приступили!

3.1.Усний рахунок (3 клас). Цифрові блокноти.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Повторення виразів на додавання та віднімання.

530 – 410 47 + 25

20 + 80 27 + 58

325 - 320 75 – 30 + 8

3.2. Обчислення виразів на порядок дій.

Перед тим, як перейти до письмового обчислення прикладів на с111, № 741, пригадаємо:

як записуються приклади стовпчиком?

(Одиниці під одиницями, десятки під десятками, сотні під сотнями).

3.3. Обчислення виразів на порядок дій

Запишіть приклади стовпчиком і виконайте додавання.(7 хвилин).

ПЕРЕВІРКА ПРИКЛАДІВ

4.Підсумок.

Які труднощі були при виконанні домашнього завдання?

Рекомендую тим, хто помилився, повторити склад чисел .

На мою думку, сьогодні гарно попрацювали та каліграфічно записали домашнє завдання: Поліна та Катерина, а Антонові та Артему потрібно попрацювати над каліграфією.

Ось і пролунав дзвінок.

Закінчився наш урок.

За роботу по заслузі

Щиро дякую вам, друзі.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

УКРАЇНСЬКА МОВА (4 клас)

Мета: закріпити матеріал попереднього уроку; вміння добирати потрібні за змістом прикметники; формувати в учнів навички зв’язку іменників з прикметниками за допомогою запитань; розвивати зв’язне мовлення, вміння аналізувати.

Хід самопідготовки

Урок розпочався до праці мерщій!

Усі перешкоди здолати зумій

Працюй наполегливо, швидко, старанно,

Щоб кожна хвилинка не втратилась марно!

1. **Перевірка робочих місць (підручник, робочий зошит, щоденник, пенал з навчальним приладдям).**

Підготовка до виконання домашнього завдання.

Яке домашнє завдання ви отримали на сьогодні?

(с. 56, вправа 130).

Відкрийте, будь ласка, підручник на с. 56, розташуйте його вище на парті. Розгортаємо зошити:

„ Зошит свій я розгортаю

Навкоси його кладу.

Ручку я ось так тримаю!

Сяду рівно, не зігнусь

До роботи я візьмусь!”

Запишіть: « Число. Домашня робота.»

Виконання домашнього завдання.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Сядьте, діти, всі рівненько,

Руки покладіть гарненько,

Голову вище підніміть,

свої плечі розведіть.

А прослухавши завдання,

Руку швидко підніміть.

а. **Словникова робота (демонстрація малюнків).**

Пригадайте написання словникових слів, назвіть орфограми.

(Телефон, ведмідь, черешня, очерет, лимон, директор, редиска).

До якої групи іменників належать словникові слова?

(До загальних іменників).

До яких загальних іменників можна дібрати власні назви?

(Ведмідь, директор).

Доберіть до них власні іменники.

З якої букви пишуться власні назви?

б. Фронтальне опитування.

Що називається прикметником?

З якою частиною мови пов'язаний прикметник у реченні?

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

Час настав для відпочинку проведемо фізкультхвилинку.

Ну, що ж відпочили і дружно до праці приступили!

в. **Усний розбір вправи 130**.

Прочитайте завдання до вправи.

Спишіть речення, добираючи потрібні за змістом прикметники.

У другому реченні підкресліть головні та другорядні члени речення.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Якими частинами мови виражені підмет та присудок?

***г.* Перевірка з коментуванням другого речення.**

Підсумок.

4.1. **Гра « Істоти – неістоти».**

(Якщо називається істота – діти плескають у долоні).

(дерево, лікар, криниця, верблюд, джміль, щоденник, пенал, мураха, літак, президент).

Які труднощі були при виконанні домашнього завдання?

Рекомендую тим, хто помилявся, повторити правила.

На мою думку, сьогодні гарно попрацювали та каліграфічно записали вправу Поліна та Михайлик. А Антону та Софійці потрібно ще попрацювати над каліграфією.

IV. РУХЛИВІ ІГРИ

СВІТЛОФОР

На майданчику креслять дві лінії на відстані 5-6 метрів один від одного. Гравці стоять за однією лінією. Ведучий стоїть між лініями приблизно посередині спиною до граючих. Ведучий називає якийсь колір. Якщо у граючих цей колір присутній в одязі, вони безперешкодно проходять повз ведучого за іншу лінію. Якщо такого кольору в одязі немає, то ведучий може дозволити, щоб перебігав простір між лініями гравця. Осаленний стає ведучим.

БІЛКИ, ГОРІХИ, ШИШКИ

Всі хлопці встають, взявшись за руки, по три людини, утворюючи «біляче гніздо». Між собою вони домовляються, хто буде «білкою», хто - «горіхом», хто - «шишкою». Водящий один, гнізда у нього немає. Є в цій грі ще і ведучий, який вимовляє слова: «білки», «шишки», «горіхи». Якщо він сказав «білки», то всі білки залишають свої гнізда і перебігають в інші. У цей час ведучий займає вільне місце в будь-якому гнізді, стаючи білкою. Той, кому не вистачило місця в гніздах, стає ведучим. Якщо ведучий каже: «горіхи», то місцями змінюються горіхи і ведучий, який зайняв місце в гнізді, стає горіхом. Водящий і ведучий можуть бути різними людьми, а може обидві функції виконувати одна людина. Провідним може бути подана команда: «білки, шишки, горіхи», і тоді міняються місцями відразу все.

КІТ І МИШІ

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

На відстані 10 метрів креслять дві лінії: за однією - будиночок «кота», за іншою - будиночок «мишей». Водящий - «кіт» спить у своєму будиночку, а «мишенята» йдуть до нього зі словами: Вийшли миші якось раз Переглянути котра година. Раз, два, три, чотири, Миші смикнули за гирі ... (В цей момент «миші» підходять до «кота» і навіть можуть його помацати.) Раптом пролунав страшний дзвін. Миші порозбігалися. Після слова «геть» кіт прокидається і біжить наздоганяти мишей. Мишки повинні сховатися в своєму будиночку. Ті ж, кого кіт зловив, вибувають з ігри або міняються ролями з котом.

БЕРЕГ І РІКА

Ця гра вимагає від хлопців уважності. На землі креслять дві лінії на відстані приблизно в один метр. Між цими лініями - «ріка», а по краях - «берег». Всі хлопці стоять на «берегах». Ведучий подає команду: «РІКА», і всі хлопці стрибають у «річку». За командою «БЕРЕГ» все вистрибують на «берег». Ведучий подає команди швидко і безладно, щоб заплутати граючих. Наприклад: «БЕРЕГ, РІКА, РІЧКА, БЕРЕГ, РІКА, РІЧКА, РІКА ...» Якщо по команді «БЕРЕГ» хтось опинився у воді, то він виходить з гри. Виходять з гри також ті неуважні гравці, які під час команди «РІКА» виявилися на «березі». Гра продовжується до тих пір, поки не визначиться самий уважний учасник. Його можна привітати і почати гру заново.

ТРЕТІЙ ЗАЙВИЙ

Всі стають в коло по парам, в потилицю один одному. Двоє водящих: один тікає, другий - доганяє. Тікаючий може встати до третього поззаду до однієї з пар, тоді, той хто стояв попереду повинен тікати.

ВСТИГНИ НА СВОЄ МІСЦЕ

Два гравці сідають на стільці, що стоять спинками один до одного на відстані 5 метрів. За сигналом ведучого: «Бігом направо!» або «Бігом наліво!» вони біжать назад у вказаному напрямку, оббігають стілець суперника, повертаються до свого стільця і сідають. Переможець: найшвидший учасник.

ЗАЯЧІ БУДИНОЧКИ

Грають, зображуючи зайчиків. У кожного - свій будиночок, але у одного (ведучого) будиночка немає. Він підходить до будиночка будь-якого учасника гри і просить: «Будь ласка, дай мені будиночок». Зайчик не має наміру поступати незнайомцю свій будинок. Він біжить по колу вправо, ведучий - вліво. Вони оббігають всіх учасників, доторкнувшись до кожного. Той гравець, до

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

якого доторкнулися, повинен зайняти вільний будиночок. По команді ведучого гра зупиняється. Зайчик, який залишився без будиночка, водить.

V. ДИДАКТИЧНІ ІГРИ

УВАЖНІ ДОЛОНЬКИ

Мета. Узагальнити знання дітей про слова - назви істот та неістот.

Ігрова дія. Зараз ми потренуємо ваші долоньки.

Правила гри: вчитель називає слова - назви істот та неістот, учні мають «упіймати», плескаючи у долоні, ті слова, які відповідають на питання *хто?*

ТЕЛЕГРАФ

Мета. Формувати в учнів уміння визначати кількість складів у слові.

Ігрова дія. Зараз ми з вами будемо телеграфістами і передаватимемо слова до іншого міста (попередньо вчитель пояснює дітям, як працює телеграф).

Правила гри: вчитель називає учню слово, а той має відстукати по парті стільки разів, скільки складів у цьому слові. Усі інші - «контролери» - перевіряють правильність виконання завдання. Пізніше учні можуть грати самостійно в парах, даючи завдання один одному.

ЛАНЦЮЖОК

Мета. Вдосконалювати вміння дітей ділити слово на склади.

Ігрова дія. Вчитель показує учням ланцюжок (на малюнку або справжній), звертаючи увагу на те, як одне кільце з'єднане з іншим. Потім пропонує створити ланцюжок зі слів так, щоб вони з'єднувались однаковими складами.

Правила гри: клас ділиться на команди (за рядами). Кожній команді вчитель пропонує перше слово, а далі учні самостійно продовжують складати ланцюжок: миша - шапка - картина і т.д. На кожне правильне слово, яке називає команда, вчитель малює на дошці кільце ланцюжка. Якщо хтось помиляється або довго розмірковує, ланцюжок рветься. Перемагає команда, в якої він розірветься найменшу кількість разів.

ЧАРІВНА ПАЛИЧКА

Мета. Формувати в учнів уміння розрізняти окремі звуки у слові.

Обладнання: паличка зі сріблястого або золотистого паперу (чарівна).

Ігрова дія. Зла чаклунка зачарувала деякі предмети в нашому класі. Щоб їх розчарувати, потрібно правильно промовити всі звуки в назві цього предмета.

Правила гри: вчитель торкається якогось предмета в класі чарівною паличкою, а учні хором або по одному називають послідовно всі звуки в назві цього предмета.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

ВПІЙМАЙ ЗВУК

Мета. Розвивати в учнів фонематичний слух, формувати вміння розрізняти м'які та тверді приголосні звуки.

Обладнання: фішки на позначення твердих та м'яких приголосних для кожного учня.

Ігрова дія. На початку слів «заховалися» неслухняні звуки. Спробуйте дізнатися, який саме звук «заховався», твердий чи м'який.

Правила гри: вчитель називає слова: *лялька, листя, сонце, сто, ніс, носоріг, тінь, тин*, а учні визначають, який звук на початку слова, і піднімають відповідні фішки.

ЛОТО В ПАРАХ

Мета. Формувати в учнів уміння виконувати звуковий аналіз слова.

Обладнання: предметні малюнки, фішки з умовним позначенням звуків для кожного учня.

Ігрова дія. Зараз кожний з вас стане шифрувальником і спробує зашифрувати слова за допомогою фішок.

Правила гри: на партах дітей розміщені предметні малюнки та фішки. Один учень кладе малюнок на парту, інший називає його та викладає з фішок звукову модель. Потім учні міняються ролями. Під час гри вчитель ходить між рядами та контролює правильність виконання завдання.

В навчанні грамоти можна використовувати також і наступні ігрові ситуації.

СКІЛЬКИ РЕЧЕНЬ

Учитель читає речення. Учні на пальцях показують, скільки речень у цьому тексті. Виграє той, хто менше припуститься помилок.

ЗЛОВИ П′ЯТЬ СЛІВ

Учитель називає п'ять слів (*наприклад: олівець, зошит, ручка, вчитель, навчання*) з тим, щоб учні зловили ці слова (плеснули у долоні) у реченнях, які він буде проказувати.

Речення можуть бути наступні:

1) Приведи усе до ладу, щоб були готові зрання: олівець, ручка і зошит - все, що треба для навчання.

2) Бути чемним і привітним - пам'ятай це всюди й завше. Як до класу входить вчитель, привітай, із місця вставши.

3) Сяє зірка на копрі. Ми з Олегом - шахтарі.

4) Засиніли проліски у ліску, у ліску.

(Гра розвиває увагу, привчає прислухатися до слів у реченні)

ЖИВІ СЛОВА

До дошки викликаю трьох учнів (це діти, які будуть виконувати роль слів), а іншим даю завдання скласти речення, в якому стільки слів, скільки дітей стоїть біля дошки.

За малюнком діти складають речення, наприклад: «Їжак несе яблуко». У викликаного учня запитую, в ролі якого слова він буде виступати (або діти самі собі вибирають слова із складеного речення). Класу даю завдання поставити слова в такому порядку, щоб вийшло складене речення.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Потім діти, які виконують роль слів, називають кожен своє слово по порядку, і всі чують речення, яке склали колективно.

ПОТЯГ

Дидактична задача: вправляти дітей в правильній артикуляції шиплячих і свистячих приголосних звуків.

Зміст. Як зачин використовується лічилка, яку вимовляє вчитель:

Паровоз кричить:
«Ду-ду
Я іду, іду, іду».
А колеса стукають
А колеса грюкають:
«Так-так-так
так-так-так!»
Якщо знаєш - подай знак.

Діти шикуються в колону, беруться за лікті і імітують рух потягу. Далі вчитель питає, а діти відповідають: *«Як їде потяг? (Ч-ч-ч.) Як гуде паровоз? (У-у-у.) Як він випускає пару? (Ш-ш-ш)»*

ПІДБЕРИ СЛОВА

Дидактична задача: закріплювати уміння виділяти в словах окремі звуки і визначати той, що розташовує звуків; поповнювати активний словник дітей.

Обладнання: вимпел для нагородження, прапорці.

Зміст. На дошці кресляться три драбинки. Вчитель пропонує дітям назвати слова з певним звуком. Викликається дитина з першого ряду. Якщо вона відповідає правильно, ставиться або малюється прапорець на сходинці драбинки. Потім викликається дитина з другого ряду, з третього. Той ряд, драбинка якого буде пройдена доверху швидше, одержує вимпел.

ХТО УВАЖНІШИЙ

Дидактична задача: розвивати фонемний слух дітей; формувати уміння чути в словах певний звук.

Обладнання: жетони.

Зміст. Діти, прослуховуючи коротку розповідь вчителя (або скоромовку), підраховують і називають слова, що починаються з певного звуку. Перемагає той, хто назве більше слів.

НОВОСІЛЛЯ У НЕЗНАЙКА

Дидактична задача: закріплювати знання дітей про призначення меблів і предметів домашнього побуту.

Обладнання: набори іграшкових меблів (або наочні картинки), лялька Незнайка, запрошувальні листівки.

Зміст. Незнайко одержав нову квартиру. Діти розглядають обстановку і допомагають Незнайкові правильно розставити меблі в кухні, спальні, їдальні, називаючи кожний предмет і пояснюючи його призначення.

ЩО У НАС Є?

Дидактична задача: закріплювати уміння класифікувати предмети за призначенням.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Обладнання: набори наочних картинок (взуття, одяг, посуд, інструменти тощо), фішки.

*Зміст.*Вчитель вимовляє узагальнююче слово, наприклад інструменти, діти вибирають з набору відповідні картинки (молоток, стамеску, шило і т. д.). Хто виконав завдання швидше за всіх, ставить картинки на поличку, називаючи інструменти, і одержує фішку. Вчитель пропонує інше узагальнююче слово.

ЩО ДЛЯ ЧОГО ПОТРІБНЕ?

Дидактична задача: конкретизувати знання дітей про предмети особистої гігієни і предмети побуту; вправляти в описі предметів за опорними словами.

Обладнання: предмети особистої гігієни і побуту (або наочні картинки).

Зміст. Діти розглядають і називають речі особистого користування (зубну щітку, гребінець, мило, рушник, носова хустинка і т. д.). Потім про який-небудь предмет вчитель загадує загадку-опис.

Далі подані ігри для ознайомлення з навколишнім світом, відповідно до тем уроків, на яких їх можна використати.

Тема. Про твій зовнішній вигляд

Мета. Формувати в учнів уміння стежити за своїм зовнішнім виглядом, викликати бажання бути охайними.

Обладнання: лялька, одяг для неї, гребінець, вологі серветки, магнітофон, м'ячик.

Ігровий задум. До нас у клас завітала Лялька-Нечепура. Допоможімо їй стати охайною.

Правила гри. Під музичний супровід учні передають один одному м'яч, коли музика затихає, той, у кого .залишився м'яч підходить до ляльки і «допомагає» їй стати охайною. Розповідає, що потрібно зробити (розчесатися, переодягтися у чисте, вмитися) і сам виконує ті дії, які називає.

Тема. Рід, рідня, родина

Мета. Формувати в учнів уміння ласкаво звертатися до членів своєї родини.

Обладнання: зображення дитини.

Ігровий задум. Петрик (Марійка) дуже любить свою родину, але не вміє звергатися до них так, щоб їм було приємно. Давайте навчимо його (її) говорити ласкаві слова.

Правила гри. Клас поділено на три команди перша складає ласкаві слова про маму і тата, друга - про бабусю і сестру, третя - про дідуся та брата. Перемагає команда, яка складе найбільше ласкавих слів

Тема. Праця батьків їхні професії

Мета. Узагальнити і систематизувати знання учнів про різноманітність професій та важливе значення кожної з них.

Обладнання: паперові зірочки, картки із зображенням різних професій.

Ігровий задум. До нас сьогодні прилітала фея і в декого на парті залишила чарівні сліди (зірочки). Вона попросила, щоб ці учні нагадали нам про професії, які ми розглядали сьогодні на уроці, а всі інші уважно слухатимуть, чи правильно виконується завдання феї.

Правила гри. Учні, які отримали сонечки (їх непомітно підклав учитель), по

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

черзі витягують картку з професією і розповідають усе, що знають про неї, інші учні можуть доповнювати

ХТО ДАЛІ ПРОЙДЕ

У грі можуть брати участь 5—6 учнів, решта — спостерігає. Учасники гри стають уздовж стартової лінії. Ведучий пропонує кожному пригадати найбільше назв дерев і кущів.

Зміст гри: кожен з учасників, йдучи (по черзі) вперед від лінії старту, повинен голосно вимовляти при кожному кроці назву дерева або куща. Зупинятися не можна. Як тільки учасник гри, зробивши крок, не назве дерева, він повинен зупинитися і присісти. В гру включається інший учень. Виграє той, хто пройде далі за всіх. Ведучий супроводжує кожного учасника і стежить, щоб він не сповільнював кроку. Гра проходить дуже жваво. Вона тренує пам'ять дітей, допомагає запам'ятати назви дерев і кущів, які вони побачили під час екскурсії.

VI. ГУРТКОВА РОБОТА

«УМІЛІ РУЧКИ»

Аплікація з паперу (овочі та фрукти)

Мета: розширити уявлення учнів про аплікацію;удосконалити вміння обробляти папір; навчати виготовляти аплікацію з кольорового паперу; розвивати окомір, уяву, фантазію; виховувати естетичний смак, культуру праці.

Хід заняття

1. **ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ-ГРУПИ**

Учні готують свої робочі місця до роботи. Учитель перевіряє наявність необхідних матеріалів та інструментів.

2. **АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ**

—Який матеріал використовують для виготовлення книг, зошитів, журналів?

—Що ще можна виготовити з паперу?

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

—Із чого виготовляють папір?

3. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ ЗАНЯТТЯ

Сьогодні ми розширимо поняття про аплікацію та її види. Удосконалимо вміння обробляти папір. Навчимося виготовляти натюрморт за допомогою аплікації.

Аплікація — один з видів зображувальної техніки. Вона полягає в тому, що з певного матеріалу вирізують деталі майбутнього зображення, накладають їх на основу, прийняту за фон, і закріплюють. Аплікація як мистецтво виникла дуже давно.

В Україні аплікація з паперу була дуже популярна здавна. Ці прості прикраси використовували для оздоблення оселі: їх наклеювали на стіни, сволок, комин печі. З паперу створювали картини з простим сюжетом, виконували орнаменти, зображали окремі предмети.

Залежно від того, що зображено на аплікації, вона поділяється на предметну, декоративну і сюжетну. (Демонстрація зразків.) Найпростішою є **предметна аплікація**. На ній зображується якийсь один предмет: птах, звір, листок, квітка, фігура людини тощо. Аплікація з паперу не може

передати тонів і напівтонів, як це можливо при малюванні олівцями чи фарбами; тому всі зображення з паперу спрощені, стилізовані.

Розгляньте зразки аплікацій. Які її них належать до предметної аплікації? *(Цибулина, грибок.)*

На **сюжетних аплікаціях** зображують ілюстрації до казок, віршів, а також пейзажі — картини природи: луки, ліси, річки, моря, гори і навіть космос. .

Розгляньте зразки аплікацій, що залишилися. Які з них належать до сюжетних? *{Лісовий та космічний пейзажі.)*

Які аплікації залишились? *{Листівка і закладка.)*
Що на них зображено? Для чого вони призначені?

Ці аплікації називають **декоративними**. На них зображують орнаменти, якими прикрашають вироби.

—Послухайте вірш.

Художник

Малювати картини руками не можна,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Лише серцем, що б’є у душі,

В тій, де мешкає дивний художник,

Що натхнення черпає в собі.

І лиш духом всесильна людина

Розфарбує цей світ кольорами,

Щоб ожила від світла картина,

Наче небо мовчазне над нами…

Так поет описує стан душі художника. Художники пишуть картини, зображуючи на них портрети різних людей, лісові, морські, сільські та міські пейзажі, а також натюрморти.

Натюрморт — це жанр образотворчого мистецтва, пов’язаний із зображенням предметів побуту, овочів, фруктів, грибів тощо. (Демонстрування ілюстрацій.) Натюрморт можна не лише малювати, а й створювати аплікаціюз паперу та інших матеріалів. Але при створенні натюр мортів необхідно дотримуватися певних правил: добирати предмети різної форми, намагатися розмістити їх так, щоб вони частково перекривали один одного. Це надасть аплі кації більшої природності.

—Розгляньте натюрморти. Який з них намалював художник, а який створений за допомогою аплікації?

—Сьогодні, діти, ми створимо натюрморт з овочів та фруктів. Але спочатку давайте відгадаємо загадки і дізнаємося, чи гарно ви знаєте назви фруктів і овочів.

Сидить дівчина в коморі,

А коса її надворі. ***(Морква.)***

Шапку має — не знімає.

У землі — аж до колін.

Хто натрапить, той вітає,

Віддає йому уклін. ***(Гриб.)***

Я — кругленький хлопчик,

Як у мишки хвостик,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Червоненький я на вроду.

Піду в борщик із городу. ***(Буряк.)***

Лампочка вгорі висіла,

Стала смачна, пожовтіла.

Діти лампочку зірвали,

З апетитом скуштували. ***(Груша.)***

Я — кругленька, ще й жовтенька,

З хвостиком тоненьким.

На городі мене рвуть

І до столу подають. ***(Ріпка.)***

Хто голівоньку свою

Влітку покриває

І по двадцять хустин

На голівці має? ***(Капуста.)***

Народжується з квітки,

Його всі люблять дітки.

Заліза в нім багато.

Рум’яне і хрустке.

Ану скажіть, малята,

То що воно таке? ***(Яблуко.)***

Некрасива, шишкувата,

Як прийде на стіл вона,

Скажуть весело хлоп’ята:

—Ну й розсипчаста, смачна! ***(Картопля.)***

Стоять коні на припоні,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Не п’ють, не їдять,

А всі гладкі стоять. ***(Гарбуз.)***

Довгий, зелений,

Добрий солений,

Добрий і сирий.

Хто він такий? ***(Огірок.)***

4. АНАЛІЗ ЗРАЗКА ВИРОБУ

—Що зображено на натюрморті?

—Яким способом виконане зображення?

—Яку форму має основа аплікації?

—Яким способом закріплені на основі деталі аплікації?

—Який фон аплікації?

(Учні дають відповіді на поставлені запитання, учитель узагальнює їх і доповнює.)

На аплікації зображена група овочів та фруктів, що створюють натюрморт. Зображення натюрморту виконане аплікаційним способом. Деталі закріплені на основі за допомогою клею. Основа аплікації — це аркуш альбомного паперу прямокутної форми. Фон аплікації складається з двох частин: верх — кольоровий папір світло-блакитного кольору, а низ — світло-коричневого. Можна використати й інші кольори світлих тонів.

Перед вами на партах лежать шаблони, які ми виготовляли на одному з попередніх уроків. Відберіть з них зображення фруктів і овочів. А тепер з усіх фруктів і овочів залиште тільки ті, які використаєте у своїй аплікації.

5. ІНСТРУКТАЖ

Послідовність виготовлення аплікації натюрморту.

1. Зробіть ескіз майбутньої аплікації.

2. Підготуйте основу аплікації і наклейте на неї фон.

3. Підберіть шаблони овочів і фруктів, які ви будете зображати на аплікації.

4. Підберіть відповідний кольоровий папір.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

5. Кожний із шаблонів накладіть на зворотний бік паперу і обведіть олівцем.

6. Виріжте деталі аплікації

7. Розмістіть деталі на фоні аплікації, намітьте їх положення.

8. Намажте зворотний бік деталей клеєм і наклейте на визначені місця.

9. Аплікація готова.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

Учні виконують аплікацію. Готують основу аплікації, підбирають шаблони, розмічають деталі, розміщують їх на основі і наклеюють. Учитель слідкує за дотриманням правил безпечної праці, організаціє робочого місця та правил культури праці, звертає увагу на технологічні карти.

6. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ЗАНЯТТЯ

Учитель перевіряє роботи учнів, звертає їхню увагу на точність виготовлення деталей, акуратність, композиційне вирішення зображення натюрморту.

7. ПРИБИРАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ

Робота з пластиліном (виготовлення тварин)

Мета:удосконалювати навички роботи з пластиліном, уміння визначати форму і пластику окремих частин тіла тварин і відтворювати їхні образи в ліпленні; розвивати образне мислення, уяву, фантазію, гнучкість та вправність руки.

Хід заняття

1. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ-ГРУПИ

2. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ ЗАНЯТТЯ

Відгадування загадок

– Колобка я з’їла, до вовчика в хату сіла,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Вовкові — сестричка, а звуть мене… **(лисичка)**

– Хижий звір у хащах спить. Як зареве, як заричить!

Листя осипається з дерев. Хто ж це? Відгадали?… **(Лев)**

– Я шукаю мед, малину, рибку сам собі ловлю,

Влітку й миті не спочину, а зайде зима, то сплю. **(Ведмідь)**

– Така велика, довгонога і більша за найбільшу шафу,

Така розумна і красива у зоопарку є… **(жирафа)**

Гра-лото «Добери малюнок до відгадки»

Бесіда

Діти, ви бували у зоопарку, бачили звірів, які живуть у ньому. Де хто з

вас бачив тварин у цирку, в кінофільмах, на кольорових фотографіяхта ілюстраціях. Вдома ви граєтесь з іграшковими тваринами. Самеіграшки, яківи принеслисьогодні на урок, допоможуть вам виліпити зпластиліну улюблену тварину.

– Розглянемо наприклад, форму іграшкової лисиці. У неї маленькаголова, загострена до носа, тулуб видовженої форми, довгий хвіст,короткі тонкі лапки.

– Гостроносенька, хвостата

Ця тваринка рудувата.

Хутро в неї гарне, пишне,

Особливо хвіст розкішний!

На зайців вона полює,

Бідолашних нюхом чує!

Мишу й птаха може з’їсти,

Може і в курник залізти!

Полюбляє і рослини:

Ягоди, плоди, насіння.

Взимку їй також не спиться,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

А зовуть її… **(лисиця)**

– А яка лисичка за характером? Які риси її характеру лягли в основубагатьох народних та літературних казок? Назвіть відомі вам казки про лисичку-сестричку.

– Перед роботою пропоную вам завдання на кмітливість про звірів-хижаків.

– А тепер розгляньте інші іграшки.

Послідовність ліплення вчителем й учнями лисички (колективна робота).

– Для ліплення лисички потрібно поділити пластилін на чотири частини.

З найбільшого шматочка зліпити тулуб. Із другого — голову,витягнувши мордочку і зробивши вуха. Третю частину поділити начотири однакових шматочки — це будуть лапи. З останньогошматочка пластиліну зліпіть хвіст. Частини з’єднайте. Так само можнавиліпити й іншу тваринку.

3. ПРАКТИЧНА РОБОТА

1. Поточний інструктаж.

2. Аналіз помилок.

3. Виставка учнівських робіт.

4. ПІДСУМОК ЗАНЯТТЯ

– Що найбільше сподобалося на уроці?

– Чому ви навчилися?

– Кому ви б подарували свій виріб.

VII. ГУРТКОВА РОБОТА «ЧАРІВНИЙ ПЕНЗЛИК»

«Якого кольору зима?»

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Мета: вчити дітей передавати на малюнку враження від краси зимового пейзажу, поєднувати фарби при зображенні образів природи, розміщувати в просторовому відношенні предмети на аркуші паперу (ближчі предмети малювати більшими, віддалені меншими); вдосконалювати прийоми роботи аквареллю; розвивати творчість дітей, художні здібності, смак, спостережливість; виховувати любов до природи.

Хід уроку

1. ОРГАНІЗАЦІЯ КЛАСУ_ГРУПИ

1. Підготовчі вправи

Відгадайте загадку:

Намалювати можна нею

Будинки, хмари і поля,

Зелену затишну алею,

Високі гори і моря.

Зачарувати можна нею –

Така вона чудова й гарна!

Ти знаєш, як зовуть ту фею?

її зовуть, звичайно… **(фарба)**

-Так, це фарба.

Саме акварельними фарбами ми будемо малювати сьогодні на уроці.

А ще до нас на урок завітав Веселий олівець зі своїм товаришем Пензликом -

Веселкариком. Вони принесли нам казочку про Короля Пензлика та його синів.

Послухайте її:

У тридев'ятому царстві жив - був Король Пензлик і мав він багато синів Пензликів, їм дуже подобалось малювати, і тому вони вирушили в школу, щоб разом з дітьми створювати гарні малюнки. Та незабаром три Пензлики повернулися додому в сльозах. - Чому ти плачеш? - запитав Король Пензлик свого сина Пензлика. Ваша величність! До поганих дітей я потрапив у школі. Вони опускали мене в фарбу аж до середини металевої частини (показати, як глибоко пензлик занурювали). Залило очі, рот. Ой, лишенько, помийте мене, будь ласка, швидше! (Вчитель миє пензлик і продовжує від його імені).

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

- Мене треба занурювати лише до половини ворсу (показати як саме). Коли у фарбі тільки моє волосся, мені зовсім не боляче: я все бачу і добре малюю. Не забувайте відтискати зайву фарбу об край скляночки.

- Діти, а як ви ставитесь до своїх пензликів? Так, обережно опускайте їх у фарбу, а потім виводьте на прогулянку по … аркушу паперу.

- Подивіться , як треба проводити лінії: тонкі - кінчиком пензля, широкі - натискаючи на нього.

Спробуйте і ви так.

2. Повторення відомостей про кольори.

Позначення кольоровими мазками пропущених слів у вірші.

3. Пензлик - Веселкарик склав "райдужний віршик".

4. Прочитайте його і позначте кольоровими мазками пропущені слова у вірші.

Любить Пензлик мій до свята

Собі чубчик фарбувати.

Він у райдугу пірнає,

Кожний колір називає:

"Це …, жар неначе,

Це…, гарячий. ..

- як пшениця в полі.

Мов трава -… колір.

… - як у краплині.

А наступний колір…

Синій колір, ніби річка

…- як нічка".

Скільки всього кольорів

Назвав Пензлик дітворі?(В. Тименко).

3. Послухайте вірш.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Давним - давно це відбулось:

Зима з Весною сперечались.

Весна сказала:

Глянь довкола:

Зелене все - і ліс, і поле,

Зелений луг до небокраю,

Світ іншим, певно, не буває.

-Дурниця! - мовила Зима. –

Світ - білий.

Бачиласама.
Сміливозапевняю:
Пустий він.

Яцезнаю!
Сказала Осінь:

-Непустий

І не зелений - золотий!

Світ жовтий, пурпуровий.

Повір, що він чудовий.

У ягодах, у квітах –

Нехай підтвердить Літо.

А літо не зважало,

На пляжі загорало.

Тому і суперечка ця

У них ведеться без кінця.

Хто може край покласти їй

І помирити пори?

Зелений, білий, золотий –

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Який же світ довкола?

(Алла Потапова)

Придивіться уважно до зимового пейзажу: чи можна назвати цю пору року безбарвною?

- Спробуйте перерахувати кольори зими. Давайте влаштуємо змагання: хто більше знайде кольорів та відтінків у зимовій природі.

- Який же колір справедливо вважають головним кольором зими?

Вкрив дерева білими крильми Морозець колючий, мов шипшина.

Білі черевики у зими,

Біла - біла в неї кожушина.

Білі сани, білогриві коні.

Білі рукавички пухові.

Білі щоки, а вуста червоні,

Мов розквітли маки польові.

(П. Сингаївський)

- А які кольори, крім білого, можна зустріти у зимовій природі? Знайдіть ці кольори на
малюнках.

- Які поєднання барв у зимовому пейзажі подобаються вам найбільше? Чому?

- Пошукайте на малюнку поєднання білого та зеленого, червоного й білого, блакитного
та білого кольорів.

- Придивіться уважно до снігу, якого він кольору?

- Як ви гадаєте, чи завжди сніг білий? А чи змінюється колір снігу вранці, ввечері, під час морозу, у відлигу?

Відгадайте загадки:

Він ще недавно голубів –

Застиг у сонній мрії.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Ось небокрай почервонів –

І він вже рожевіє.

Як тільки сутінь настає,

І ліхтарі мигають,

Він фіолетовим стає

І таємничо сяє.

(Сніг ввечері)

Спочатку він міцний і білий,

Та коли сонце припікає,

Він враз слабкішає, жовтіє,

Чорніє, тане і тікає.

(Сніг у відлигу)

Коли сніг набуває рожевого відтінку? Голубого? Фіолетового? Жовтувато - сірого? Коли сходить сонце, снігові замети рожеві. Це сонце забарвлює їх своїм промінням. Сонце піднімається вище й вище, небо стає синішим, а сніг сліпучо - білим. Коли сонечко схиляється до заходу, сніг стає синюватий, мов небо відбивається в блискучому дзеркалі. А в затінку він фіолетовий.

Ось і зайшло сонце. Запалаю небо на заході - завтра буде вітер. Відблиск вечірньої заграви ліг на снігові замети. Ніби їх сонце облило багряними барвами. Гасне заграва - і багряний відблиск на снігу згасає. Мерехкотять зорі. Сніг сіріє.

(В. Сухомлинський)

- А тепер, давайте, пофантазуємо: уявіть себе художниками, які малюють портрет зими.

Які фарби ви б змішали, щоб передати гру відтінків снігу?

Як ви думаєте, чому сніг часто називають сріблястим, золотим?

Коли це буває?

Ліг на землю вранці сніг

Ковдрою пухнастою.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Виграє на сонці

Ниткою сріблястою.

- Спробуйте визначити, якого кольору зимове небо; у сонячний морозний день?

- А чи змінюється його колір у похмурий день?

- Які яскраві кольори можна зустріти серед зимової білизни? Де? Знайдіть їх на картинах (зелень ялин, ягоди горобини, калини, шипшини; пір'ячко птахів).

- Отже, зиму не можна вважати безбарвною порою року. їй притаманна своєрідна кольорова гама.

- А тепер намалюйте зимовий пейзаж. У кінці уроку проведемо конкурс на кращий малюнок.

4. Підсумок заняття.

Після закінчення роботи дитячі малюнки кріпляться на дошці.

- Розгляньте уважно всі роботи.

- Яку ви вважаєте найкращою? Чому?

- Якого ж кольору зима?

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

VIII. КЛУБНІ ГОДИНИ (ГОДИНИ СПІЛКУВАННЯ)

Дарунки щедрої землі

Мета: Розширювати уявлення дітей про дарунки щедрої землі; про взаємозв’язок людини з природою; закріпити знання дитини про народні традиції лікування рослинами, використовуючи засоби народної творчості; познайомити дітей з часом збору різних цілющих рослин, правилами їх заготовки. Розвивати зв’язне мовлення. Викликати негативне ставлення до дій, що завдають шкоди природному середовищу. Виховувати екологічну культуру, шанобливе ставлення до природи, любов до рідного краю.

Хід заняття

Діти, сьогодні ми з вами поговоримо про дарунки щедрої землі.

Ви знаєте багато різних рослин, їх цілющі властивості, але багато з них знаходиться на грані зникнення. Які саме – не знаю і я, але є така людина Травознай, яка все знає про рослини. Але як його знайти?

Голос. А я знаю, де знайти Травозная.

- Ой, хто це? Давайте пошукаємо, хто говорить.

(Знаходимо вербову гілочку).

- Це – чарівна гілочка. Вона говорить людським голосом. Гілочко, поведи нас до Травозная.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Гілочка. Якщо діти відгадають, з якого я дерева, розкажуть все, що знають про мене, тоді я й поведу їх до Травозная.

Діти. Це – гілочка верби. Вербу люблять і шанують в Україні. Вона завжди росте коло води, очищує її від різних домішок, тому на дно криниці клали вербові дощечки. Вербові гілки вивішували на воротах дому, вважаючи, що вони відганяють злих духів. На вербну неділю освячували вербу в церкві, а потім били домашніх, примовляючи:

Не я б'ю, верба б'є,

Затиждень – Великдень.

З'їдені ранньою весною сережки верби уберігали людину від лихоманки і зубного болю, а з'їдені котики – від ангіни вербовим прутиком знаходили воду.

Діти, давайте скажемо вербовій гілочці, які ми знаємо прислів'я.

Де верба, там і вода.

Де криниця – там і вербиця.

Не рубай вербу – накличеш біду.

Де сріблiє вербиця, там здорова водиця.

Верба. Як багато ви знаєте про мене, милі діти. Я обов'язково покажу вам дорогу до Травозная. Шлях буде дуже важкий. Ви повинні згадати все, що знаєте про рослини та їх цілющі властивості. Чи готові ви до такої мандрівки?

Учитель. Подивіться, діти, гілочка закрутилася, затанцювала в руках.

Нам пора в дорогу.

Сонце в мандрівку

Нас закликає

І про дорогу оповіщає.

Йдіть, мої любі,

Під ноги дивіться,

Травам і квітам

Ніжно вклоніться.

Несіть же їм ласку

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

У кожній долонці

Разом з промінням

Веселого сонця.

Хай же мандрівка

Казкою стане,

Про неї розкаже

Татові й мамі.

(Перехід до залу, який оформлений у вигляді лісу. Чути спів пташок, запах хвої).

Погляньте, яка гарна галявинка: і гриби ростуть, і квіти. Послухайте, як гарно співають пташки, пахне хвоя.

До Травозная ми прийдемо з подарунками. Гілочко, на що ти нам вказуєш?

Гілочка вказує на листок мати-й-мачухи. Під листочком записка: «Хай діти розкажуть, хто я, чому так називаюсь і як мною лікуються».

Діти. Це – листочок мати-й-мачухи. З однієї сторони він холодний, як зла мачуха, а з другої – м'якенький, теплий, як мамочка рідненька. Його відваром лікують кашель.

Учитель. А хто розкаже легенду про рослину?

- Жили колись чоловік та жінка. І була в них донька. Одного разу захворіла жінка та й померла, а батько одружився вдруге. Незлюбила зла мачуха дівчини. Найменшої зачіпки шукала, щоб докоряти, лаяти. Поїхав чоловік в поле, а зла мачуха почала бити, лаяти дівчину і вигнала нещасну з дому. Побрела дівчина темрявою, боязно, холодно їй було. Спіткнулась вона об камінь і впала. Кашель почав роздирати груди, дихати не давав. Раптом почула вона голос матері: «Доню, моя люба, підійди до мене». Підвелась дівчина і побачила свою неньку, яка простягла їй жовту квітку з великим, круглим листям, заварила дівчина напій, видужала. А цю квітку люди назвали мати-й-мачухою.

Учитель. Злилися в цій рослині любов і ніжність рідної матері зі злобою лютої мачухи.

Звучить музика.

Їжачок *(вискакує).* Добрий день, діти! Мене до вас із загадкою прислав

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Травознай.

(Дидактична гра «Впізнай за описом»).

Діти. Це – волошка. Цілющі властивості її містяться у ніжних квітках. З напару пелюсток роблять примочки при хворобі очей. Очі порівнюють із квіткою.

Їжачок. А які ви знаєте, легенди, прислів’я **про волошку**?

- Де волошки, там хліба трошки.

Легенда. Якось небо дорікнуло колоссю хлібного поля, мовляв, усе, що є на землі вдячне йому, небові: квіти посилають свій аромат, ліси – таємничий шепіт, птахи – спів, тільки колосок не складає йому подяки, хоча саме небо напуває коріння життєдайним дощем.

- Навпаки, ми дуже вдячні тобі, - сказало колосся. – Бо прикрашаємо поле морем зелені. А в інший спосіб не можемо виразити тобі вдячність.

- Гаразд, - відповіло небо, - якщо ви не можете піднятись до мене, я зійду до вас.

І небо наказало землі виростити серед колосків сині квіти – чсточку самого неба. Відтоді стебла хлібних колосків, при кожному подиху вітра, нахиляються до посланців синього неба – волошок і нашіптують їм ніжні слова любові.

Їжачок. Дякую вам, діти, а мені зараз треба поспішати – готуватись до сну.

До побачення!

Учитель. Але де ж Травознай?

Агов, Травознай, ми прийшли до тебе.

З-за дуба з'являється Травознай.

Учитель. Дякуємо тобі, гілочко, що привела ти нас сюди.

Травознай. Добрий день, діти! Чекав, чекав на вас, а ви забарились.

Учитель. Наші діти знають багато цілющих рослин, але не знають, які з них знаходяться на грані зникнення. Допоможи нам, Травознаю, щоб ми запам’ятали, які рослини треба берегти.

Травознай. Спочатку я хочу дізнатися, як діти люблять природу і загадаю їм загадку.

Екологічна ситуація.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Настуся побачила багато гарних конвалій. Білі, запашні квіти вабили до себе. – Які гарні! – вигукнула дівчина. – Я подарую їх мамі. Настуся швиденько нарвала великий букет квітів і понесла мамі. Але мама насварила дівчинку. Як ви думаєте, чому?

Травознай. А тепер, діти, відгадайте загадку, яку мені залишив Їжачок.

За хатою у садочку,

У зеленому віночку,

Та в червоних намистах

Стоїть пава молода.

І збігають всі діти,

Щоб на неї поглядіти!

За намисто кожен – смик

Та й укине на язик. **(Калина)**

А хто ще знає загадки, віршики, прислів’я?

Загадки.

Сидить півень над водою з червоною головою.

Серед ліса червоне плаття висить.

Навесні білим цвітом, восени – червоним плодом.

І не дівчина, а червоні стрічки має. **(Калина)**

Прислів’я та приказки.

Заливається, як соловейко на калині.

Пишна та красива, мов червона калина.

Щоки червоні, мов кетяги калинові.

Травознай. А які ж цілющі властивості калини?

Діти. Цвітом калини лікують кашель, ягодами – животик, ангіну, простуду. Свіжу зрізану кору кладуть на кровоточиві місця.

Хоровод «Калина».

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Травознай. Сідайте, діти, відпочиньте. Ось подивіться, що в моїй торбі. Понюхайте і скажіть, що це за рослина, як нею лікуються.

Діти. Це – ромашка. Її заварюють і п'ють, коли болить животик, нею умиваються, купаються у її відварі, коли висипають прищі.

Помандруйте в поле, в гай –

Трав і квітів там розмай.

І у цьому розмаїтті

Ви знайдете безліч ліків.

Як зустрінуться вам, друзі,

Запашні ромашки в лузі,

Не забудьте їм вклонитись

Й пелюсток росою вмитись,

Бо ромашкові відвари –

То найкращі ліки-чари.

Травознай. Молодці, діти, відгадали. А цю рослину не відгадаєте: аромат цієї рослини люди здавна любили. Вважалося, що він підносить настрій, сприяє пожвавленню розмови, тому ще в давні часи в Греції зали зрошували водою з цією рослиною. Вона лікує животик, укріплює сон. Понюхайте її. Це м’ята.

Травознай. Бачу, діти, що ви теж любите природу і знаєте її не гірше ніж я. рослини – наші зелені друзі. Вони нас годують, одягають, зігрівають, лікують. Наша земля славиться своєю природою. І чи будуть рослини збережені, залежить від усіх нас. Щоб рослини приносили користь і не зникли, треба вміти їх збирати і зберігати.

Масовий збір чарівних трав проводиться серед літа, в переддень свята Івана Купала. Цвітіння рослин збігається із цим святом. Люди бережно відносились до рослин як до цілющої сили. Корені рослини збирали восени (лопух), насіння – коли достигне (шипшина бузина), кору – навесні, коли йде сік (дуб). Збирають у суху погоду, сушать на горищі,під дахом, але не на сонці.

А зараз я хочу подарувати вам Червону книгу нашої області. До неї занесені рідкісні рослини, птахи, тварини, які треба зберегти.

В Червону книгу ми занесли

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Світ неповторний та чудесний,

Що поступово вимирає,

Давно рятунку в нас благає.

Невже в майбутньому на світі

Не будуть квітнуть дивні квіти?

Конвалії й фіалки ніжні,

І вісник березня – підсніжник?

Невже ми більше не побачим,

Як сон-трава росою плаче?

Троянда степу, квітка мрії,

Мак – цвітом землю не зігріє?

Ми – всі господарі природи.

То ж збережемо її вроду!

Учитель. Дякуємо тобі, Травознаю, за цінний подарунок. А наші діти для тебе зібрали гриби. Візьми на згадку про зустріч з нами.

Травознай. А де ж моя вербова гілочка? Зараз я змахну тричі вербовою гілочкою і на вас у світлиці буде чекати сюрприз. До зустрічі!

Подорож до лісу (рослинний світ)

Мета. Узагальнити і доповнити знання учнів про рослинний світ нашої місцевості, ознайомити з елементами народної медицини; показати відображення теми в легендах, загадках, прислів'ях. Виховувати любов до природи, бережне ставлення до всього оточуючого.

Учитель. Діти! Сьогодні ми з вами побуваємо у лісі. Познайомимося з деякими деревами, кущами, квітами. Адже людина дістає від природи все, що їй потрібно для життя: тепло, повітря, воду, їжу, одяг, житло. Ми повинні вивчати природу, щоб уміти використовувати її багатства. Природа захоплює нас своєю неповторною красою. Ми милуємося квітучим кущем калини, польотом метелика, співом соловейка.

А чи знаєте ви, що зелений колір листя і трави знімає втому, заспокоює людину? Спілкуючись з природою, ти відкриваєш для себе щось нове.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Природа — непрочитана книга. І нам треба вчитися її читати.

Ліс — це частина природи. Народна мудрість говорить: весною звеселяє, влітку прохолоду має, восени годує, взимку жар дарує. І це справді так. А чи ми завжди віддячуємо йому? Ні, не завжди. Ліс прохає нас: «Я краса, я легені ваші. Людино, рятуй мене!!!» Кожна зламана гілка, кожний пійманий метелик, кожна зірвана квітка — це велика рана, нанесена природі. Якщо такі рани будеш ти наносити природі, а потім ще хтось, — що стане з природою?

Зараз люди всієї планети зрозуміли, що природа в не безпеці. На місце вирубаних лісів люди саджають нові. Заборонено збирати рідкісні рослини і полювати на рідкісних тварин. Створено заповідники.

Діти! Невже в майбутньому на світі

Не будуть квітнуть дивні квіти —

Конвалія й фіалки ніжні

І вісник березня — підсніжник?

Невже ми більше не побачим,

Як сон-трава росою плаче,

Троянда степу, квітка мрій,

Жар-цвітом землю не зігріє.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Зараз ми вирушаємо до лісу. А буде нас супроводжувати … Через хвилинку ви взнаєте його.

(Чути стук у двері, До залу входить Лісовичок),

Лісовичок. Добридень, діти!

Діти. Доброго здоров'я!

Лісовичок. Я почув, що ви тут: говорите про природу, про ліс; І захотілося мені запросити вас у царство дерев, кущів і квітів. Згода?

Діти. Згода!

Лісовичок. Але зачекайте. А чи умієте ви чемно вести себе в лісі? Я хочу пе ревірити. Зараз я роздам правила, а ви подивіться, подумайте та позначте ось так: (**V)** те, що можна в лісі робити.

— (**V)** Не калічте дерева. Не зривайте дарма ні травинки, ні листочка.

— У лісі можна листям кидатися, квіти рвати. А що? Зелені багато, ще виросте.

— Галасуй, кричи, перегукуйся — весело і нікому не заважаєш. Ліс великий!

;

— **(V)** Шуму — бій: ліс злякається, притихне, і ти не довідаєшся жодної таємниці.

— Жабка, вужик, гусінь — бр-р-ридота! Краще б їх зовсім не було.

(Учитель перевіряє правильність позначень)

Лісовичок. Молодці! Ось тепер я можу спокійно йти з вами до лісу. Тож рушаймо!

Учень. Ось і ліс, нарешті!

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Лісовичок.

Хто у нашому гайочку носить біленьку сорочку,

У тонесенькі кіски вплітає жовті стрічки,

А панчішки в чорну риску прикрашають її взимку,

В неї листячко, мов слізка, а зовуть її… ***(Берізка.)***

Учень. А мені бабуся розповіла легенду про ***березу.*** У давні часи над сивим Дніпром жив молодий красень Доброслав, одинак у матері. Та сталося лихо: напали на рідну землю вороги. Пішов син воювати, серце материнське кров'ю обливалося, сльози туманили очі… Якось почула стара мати кінське іржання коло воріт. Осідланий, стояв без вершника кінь.

Заплакала гірко мати, схилилась на ворота в тузі. Цілу ніч отак стояла, а на ранок побачили люди на тім місці білокоре дерево. І тому, мабуть, що хата вдовина стояла при самому березі то й назвали те дерево березою. Від материнського доброго серця має береза багато цілющих ліків.

Учениця. Я чула, що березу називають деревом чотирьох справ: перша — світ осіяти, друга — крик втихомирювати, третя — хворих зцілювати, четверта — дотримуватися чистоти.

Лісовичок. Я думаю, діти, вам цікаво буде дізнатися, що означають ці слова.

«Світ осіяти» — колись селянські хати освічувались березовою скибкою.

«Крик втихомирювати» — із берестя одержували дьоготь – чорну масляну пахучу рідину. Цим березовим дьогтем змащували колеса возів і карет, які без змащування рипіли і пищали.

«Хворих зцілювали» — березовий сік, березові бруньки, кора і&& добрі лікарські засоби.

«Дотримуватись чистоти» — це дуже просто. З березових гілочок роблять віники та мітли, а ще віники для лазні: березові листочки мають цілющі властивості.

(Осторонь від усіх дітей стоїть зажурений хлопчик).

Лісовичок. А чому це ти такий сумний, Петрику?

Петрик. Якось важко на душі. Бо я пригадав вірша про знищену березу.

У березневий день її зрубали,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Вона, немов лебідонька, стояла,

Стан обвивали шовковисті коси,

Була нам мила в спеку і в морози.

У березневий день її зрубали,

Від болю затремтіла, застогнала,

Мов скошена, упала при дорозі,

Весняним соком пролилися сльози.

Той сік цілющий, а вона вже мертва.

Рука не заніміла, не затерпла!

Яке ж жорстоке серце треба мати,

Щоб ту красу навіки зруйнувати?

Стікали долу ще живі сльозинки;

А небо чисте —жодної хмаринки!

Весна ішла — життя всім дарувала,

А на землі берізка помирала…

Вчитель. Я думаю, що послухавши цей вірш, ніхто з нас і не подумає таке зробити. Адже береза — символ невинності, ніжності. З кори берези люди робили посуд, легке взуття, а також по ній писали.

Учень. А це щось таке цікаве лежить; на землі? Погляньте.

Лісовичок. О! Та про це ви взнаєте, коли відгадаєте загадку:

Живе один батько,

Тисячі синів має,

Усім шапки справляє,

А собі не має. ***(Дуб і жолудь.)***

Учитель. Якось розгнівалась троянда на шипшину, звинуватила втому, що вона затуляє їй сонце, Шипшина побачила, що тінь від неї таки справді падає на квітки троянди. Стало їй боляче. І вона звернулася до матінки Покрови; щоб вона їх розсадила, Богиня рослинності вислухала шипшину. І вирішила їх

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

розсадити. Прикрасила колюче тіло шипшини червоними ягідками, сказавши: «Ти будеш, не тільки красивою, а й корисною, будеш завжди щедрою і доброю до людей, А колючки нехай лишаються з тобою. Краса не повинна бути безборонною. Листя, квіти і ягоди твої віками лікуватимуть людей». І справді. З неї роблять препарати - сиропи, що лікують запалення печінки і жовчного міхура. Настій із самої шкірочки плодів шипшини вживають при запаленні сечового міхура, каменях і піску в нирках. Шипшина має багато вітамінів.

Учениця *(біжить вперед і всіх гукає).* А, йдіть - но сюди! Яка гарна квітка золотиста! Лісовичку, що це за квітка?

Лісовичок. О, та це ж ***звіробій.*** Це ліки; кажуть у народі, від дев'яносто дев'яти хвороб. Якщо пропав апетит, чи захворів шлунок треба вживати спиртові настої. При ангіні — полощіть рота. Вживайте при ревматизмі, запаленні печінки, головному болі.

Учитель. Діти! А ось на нашому шляху цікава рослина росте — **папороть.** Про неї є багато легенд. У народі говорять: хто побачить цвіт папороті, той буде щасливий. Вона цвіте тільки в ніч на Івана Купала. Діється начебто так. Між листками, схожими на крила орла, підноситься, мовби палаючий вуглик, пуп'янок. Він рухається, підстрибує. Як соловейко щебече. Опівночі квіткова брость розкривається, з'являється вогненна квітка, яка освітлює все навкруг. Це, звичайно, легенда. А насправді ця рослина є дивовижною, таємничою. По всьому світу . живуть її родичі. В Україні папороть поширена майже по всій території. Наукова назва її «Орляк звичайний». Це багаторічна рослина з великими листками, що виходять ніби з землі, а насправді ростуть з підземного кореневища. Папороть ніколи не цвіте, бо розмножується спорами, які утворюються на нижній поверхні листка. Тому-то люди ніколи не бачили цвіту папороті й склали про неї легенду.

Учениця. Лісовичку, а розкажи, що це за квітка «світлофор».

Лісовичок. А, це лісова **медунка.** Своїми квітами вона подає сигнали бджолам. Адже, на одному стеблі у медунки розміщені рожеві квіти, малиново-фіолетові та сині. Перші сигналізують про те, що солодкого соку ще немає; малиново-фіолетові вказують на те, що нектару багато, а сині — соку вже немає.

Учень. Послухавши і побачивши оце все, я твердо вирішив, що буду я природі другом.

Йтиму садом,

Полем, а чи лугом,

Буду я природі вірним другом.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Не столочу

Навіть і трави,

Я скажу їй;

Зеленій, живи!

Коли лісом буду я іти,

Теж посію

Зерна доброти.

Побажаю

Дереву і пташці,

Щоб віки

Жили у мирі й щасті.

(С.Жупанин)

Учитель. Закінчується наш похід у природу. Багато чого ви взнали, побачили. І я впевнена, що ви зробили свій висновок на все своє життя; «Природу треба берегти, як рідну матір!» Все, що нас оточує: травинку і квіточку, кущик і деревце, кожну пташку і мурашку, бо без них буде сумне наше життя. Хай душі ваші стануть добрішими, серця теплішими.

ДОДАТКИ

ЗАГАДКИ

1. Явищаприроди

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Біле, як сорочка,
Пухнате, як квочка,
Крил не має,
А гарно літає.
Що це за птиця,
Що сонця боїться?

(Сніг)

Коли падаю я з неба
Люди кажуть: «Так і треба.
Восени тоді вважай
Буде добрий урожай!»

(Дощ)

Хтосьвідкрив на небі душ,
Повно на землі калюж.
І на нас водиця л’ється.
Як це явище зоветься?

(Дощ)

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Без рук, без ніг.
А двері і вікна відчиняє.
(Вітер)

Без ніг біжить, без крил летить.
(Вітер)

Дощ пройшов, через ставок
Перекинувся місток.
Кольорів у ньому сім,
Він подобається всім!
(Райдуга)

Вийшла звідкись гарна дівка,
На ній стрічка-семицвітка;
А де з річки воду брала,
Там коромисло зламала.
(Райдуга)

2. Дикі тварини

Виє жалібно на місяць,
Всі його бояться в лісі.
(Вовк)

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Руда, з пухнастим хвостом,
Живе в лісі під кущем.

(Лисиця)

Влітку медом ласував,
Досхочу малини мав.
А яке впав глибокий сніг,
Позіхнув і спати ліг.
Бачив чи не бачив сни,
А проспав аж до весни.

(Ведмідь)

Влітку сіренький,
А взимку біленький,
Довгі вуха має,
Швидко стрибає.

(Заєць)

3. Свійські тварини

Хоч годинника не має,
Вранці він нас піднімає.
Кожен прокидається –
З сонечком вітається.

(Півень)

По забарвленню чорно-біла,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Хоч з рогами, та не сміла.
Пастушок її пасе –
Молоко вона дає.

(Корова)

Граціозний і заповзятий,
Трусить гривою, малята.
Любить у росі купатись,
Їсти сіно і брикатись.

(Кінь)

Надувається, ґелґоче,

Наче щось сказати хоче.

Бігає туди-сюди,

Краще його обійди!

(Індик)

4. Птахи

Маленький хлопчина
у сірій свитині
по дворах стрибає,
крихти збирає.

(Горобець)

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Пташка невеличка,
В неї білі щічки,
Сірі лапки, чорна шапка,
Фартушок жовтенький,
Голосок тоненький.
Та ж ця пташка невеличка
Називається …

(Синичка)

Всі в блакитнім піджаку,
В рожевій сорочці,
В нас зимою по садку
Гуляють, як гості.

(Снігурі)

Відгадайте, діти, хто
Має носик-долото?
Ним комах з кори виймає,
Про здоров’я лісу дбає?

(Дятел)

Уночі гуляє,
а в день спочиває,
Має круглі очі,
бачить серед ночі.

(Сова)

5. Дерева

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

З жолудя він проростає,
В кроні сил чимало має.
Кабани плоди смакують,
Люди міць його цінують.

(Дуб)

Що за дерево, чий цвіт
Пахне медом на весь світ?

(Липа)

Чорно-біла одежина,
Зверху - листяна хустина.
Як весна – дарує сік, -
П’ємо радо цілий рік.

(Береза)

На дереві гойдається,
Жупан колючий має.
На літо одягається,
А восени скидає.

(Каштан)

6. Фрукти

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Ця смачна, пузата пані,

Любить плавати в сметані.

Носить гарні капелюшки,

Із суничкою подружки.

(Полуниця)

Чи то жовта, Чи то синя

Соковита господиня.

Чи то сонце, Чи то слива —

Пригостить нас влітку…

(Слива)

Соковите, червоненьке,
Круглобоке, солоденьке.

(Яблуко)

Лампочка вгорі висіла,
Стала смачна, пожовтіла.
Діти лампочку зірвали,
З апетитом скуштували.

(Груша)

–

–

–

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

7. Овочі

Довгий, зелений,
Добрий солоний,
Добрий і сирий,
Хто він такий?

(Огірок)

Борщ із нього варить ненька,
В нього шкурочка тоненька,
Солодкуватий він на смак,
Фіолетовий …

(Буряк)

Зелений чуб, червоний бік,
Смачний із нього чавлять сік.
Ґадзині варять з ним борщі,
Росте в городі на кущі.

(Помідор)

Він овальну форму має,
На городі виростає.
Ґадзині його консервують,
І рагу смачне готують.
Цей фіалковий пан –
Тонкошкурий

(Баклажан)

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

8. Шкільне приладдя

Довгі палички кругленькі –
Сині, жовті, червоненькі.
На папері походили,
Кольори свої лишили…
Звуться палички оці
Кольорові…

(Олівці)

Цю з підручниками скриню
Я щодня ношу на спині.
Як до школи прибігаю,
То тоді її знімаю.

(Ранець, портфель)

На одній нозі стоїть,
Крутить-вертить головою,
Гори, ріки, океани
Нам показує з тобою.

(Глобус)

У портфелі є хатинка –
Ручки там живуть, резинка,

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Клей, лінійка, кутники? –
Школярів помічники.

(Пенал)

ЛІТЕРАТУРА

1. Біляченко О. Орієнтовне календарне планування виховної роботи в ГПД для 3-4 класів // Початкова школа.-2006.- №2.-С.44-46.

2. Іванова Г.Ж. Настільна книга заступника директора в початковій школі. Х.: Вид.група «Основа», 2009.

3. МоскаленкоЛ.М. Планування роботи другого позаурочного періоду школи повного дня в 1-4 класах:Методичний посібник.–К.: КМПУ ім. Б.Д.Грінченка, 2005.-56с.

4. Співак О.Л. Навчально-виховні заняття в групі продовженого дня .-Х.: Ранок – НТ, 2007.

5. Анкудінова Т.Д. Виховання самостійності при підготовці домашніх завдань. - Початкова школа, 1972, № 4.

6. Арсенів В. Успіхи і завдання груп продовженого дня. Народна освіта, 1970, № 10.

7.Анцибор М.М., Голованова Н.Ф. Особливості організації педагогічного процесу в початкових класах з продовженим днем. - М., 1990.

8. Богданова О.С., Петрова В.І. Методика виховної роботи у початкових класах. - М., 1980.

9. Богданова Г.П. Ігри та розваги в групах продовженого дня. - М., 1985.

10. Виховання молодшого школяра / Укл. Л.В. Ковінько. - М, 2000.

11. Голованова Н.Ф. Виховний простір продовженого дня. - СПБ.: « ДИТИНСТВО-ПРЕС», 2002. - 160 с.

12. Минскин Є.М. Ігри та розваги в групі продовженого дня. - М., 1985.

13. Мудрик А.В. Соціальне виховання в закладах додаткової освіти дітей. - М., 2004.

14. Продовжений день у школі: режим та організація дозвілля. / Під. ред. О.А. Лосєвої. - М., 1991.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/